

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Ігнатенка Сергія Сергійовича на тему «Правове регулювання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності в Україні», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»
22 січня 2026 року**

1. Актуальність теми дослідження. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності є невід’ємним елементом сучасної податкової системи України та функціонує як спеціальний податковий режим. Вона використовується державою не лише для досягнення фіскальних результатів, а й як інструмент реалізації державної політики, спрямованої на стимулювання підприємницької активності та забезпечення сталого й поступального економічного розвитку.

Водночас, державна податкова політика України має євроінтеграційний вектор та спрямована на наближення національної податкової системи до положень законодавства Європейського Союзу. Така адаптація національного податкового законодавства передбачає, серед іншого, реформування спрощеної системи оподаткування обліку та звітності, що викликає об’єктивну потребу як у поглибленні наукових досліджень у сфері застосування цього податкового режиму, так і в теоретичному опрацюванні заходів з його реформування. Належне правове регулювання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності в Україні виступає важливим чинником формування сприятливого податкового середовища для досягнення справедливого балансу між публічним інтересом суспільства та необхідністю захисту прав конкретної особи у сфері оподаткування, що обумовлює актуальність теми дисертаційного дослідження.

Наукова новизна теми дисертаційного дослідження полягає у формуванні критеріїв, сукупність яких виключає ототожнення спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності з інститутом податкових пільг, у дослідженні значення терміну «єдиний», який використано у назві фіскального платежу «єдиний податок», на предмет його відповідності реальному змісту податкових обов’язків суб’єктів господарювання, які обрали відповідний податковий режим, у здійсненні поділу видів діяльності, які є критеріями диференціації груп платників єдиного податку, на два рівні – внутрішній та зовнішній, а також у внесенні пропозиції щодо можливості класифікації підстав анулювання реєстрації суб’єкта господарювання платником єдиного податку за сукупним критерієм характеру їх виникнення та механізму реалізації на добровільні, умовно-добровільні та обов’язкові підстави.

2. Особиста участь автора в отриманні конкретних наукових результатів, викладених у дисертації. Дисертаційне дослідження є самостійною

науковою працею, у якій викладено оригінальні авторські ідеї, наукові положення та отримані результати, спрямовані на досягнення поставленої мети та реалізацію визначених завдань. Під час підготовки роботи забезпечено дотримання принципів академічної доброчесності: усі запозичення ідей, концепцій та методологічних підходів інших вчених належним чином оформлені з відповідними посиланнями. Отримані результати та зроблені висновки є наслідком самостійного наукового пошуку автора.

3. Ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень і рекомендацій. Висновки, пропозиції та рекомендації, викладені в дисертаційному дослідженні, мають науково-обґрунтований характер, що обумовлено чіткою логічною структурою роботи, послідовною реалізацією поставлених завдань та апробацією отриманих результатів. Достовірність отриманих положень підтверджується комплексним використанням загальнонаукових та спеціально-юридичних методів пізнання, кожен із яких забезпечив певний аналітичний вимір дослідження та сприяв формуванню узгоджених і практично значущих рекомендацій.

Зокрема, діалектичний метод виступив базовим інструментом для дослідження правових категорій у їх взаємозв'язку та логічного поєднання елементів проблематики (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 2.2). Історичний метод забезпечив відтворення хронології впровадження єдиного податку та спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності на території сучасної України, що дозволило виявити закономірності та тенденції їх розвитку (підрозділ 1.1). Аналітичний метод застосовано для уточнення змісту ключових понять і правових конструкцій — зокрема «альтернативні системи оподаткування», «спеціальні податкові режими», «спрощена система оподаткування, обліку та звітності», «єдиний податок» (підрозділи 1.1, 2.1).

Методи індукції та дедукції використано при формулюванні узагальнених положень і перевірці гіпотез щодо проблем застосування спрощеної системи як спеціального податкового режиму (підрозділ 3.1). Системно-структурний метод дав змогу визначити місце і роль спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності в загальній структурі національної податкової системи України та виокремити її функціональні взаємозв'язки (підрозділ 1.2). Формально-юридичний метод застосовано для аналізу нормативно-правового регулювання механізму застосування спрощеної системи та позиціонування єдиного податку серед загальнодержавних і місцевих платежів (підрозділи 2.1, 2.2). Порівняльно-правовий метод використано для дослідження зарубіжного досвіду впровадження спеціальних режимів оподаткування й визначення можливостей їх адаптації до українських умов (підрозділ 3.2). Метод синтезу забезпечив формування комплексу практичних заходів і правових пропозицій щодо вдосконалення чинного регулювання (підрозділ 3.3).

Застосування зазначеного методологічного комплексу забезпечило всебічний та системний аналіз проблематики з урахуванням її соціального та правового вимірів. Узагальнюючі висновки, сформульовані в розділах та підсумкових висновках дисертації, забезпечують логічну цілісність дослідження та внутрішню узгодженість наукових положень.

4. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, полягає у розробці комплексного підходу спрямованого на вирішення проблем правового регулювання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності в Україні. На основі проведеного дослідження сформовано низку положень, що мають важливе значення для фінансового та податкового права, правозастосування в податкових правовідносинах, а саме:

уперше:

- сформульовано критерії, сукупність яких виключає ототожнення спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності з інститутом податкових пільг;

- досліджено значення терміну «єдиний», який використано у назві фіскального платежу «єдиний податок», на предмет його відповідності реальному змісту податкових обов'язків суб'єктів господарювання, які обрали спрощену систему оподаткування, обліку та звітності;

- запропоновано поділ видів діяльності, які є критеріями диференціації груп платників єдиного податку, на два рівні: внутрішній та зовнішній;

- запропоновано класифікувати підстави анулювання реєстрації суб'єкта господарювання платником єдиного податку за сукупним критерієм характеру їх виникнення та механізму реалізації на: добровільні підстави, умовно-добровільні підстави та обов'язкові підстави.

удосконалено:

- теоретичні підходи до розуміння поняття «спрощена система оподаткування, обліку та звітності» як спеціального податкового режиму, та до його співвідношення з поняттями «альтернативні системи оподаткування» та «спеціальні податкові режими»;

- визначення поняття «єдиний податок» під яким слід розуміти консолідований обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, який сплачується платниками податків у межах спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, виконання податкового обов'язку щодо сплати якого детермінує звільнення від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з певної сукупності окремих, передбачених законодавством обов'язкових платежів;

- теоретико-правове обґрунтування необхідності збереження для першої групи платників єдиного податку методів презумптивного оподаткування з

визначенням як бази оподаткування для цієї групи мінімальної заробітної плати, затвердженій законом про Державний бюджет України на відповідний рік, а також доцільності припинення функціонування другої групи платників єдиного податку.

набули подальшого розвитку:

– виокремлення основних ознак, притаманних безпосередньо спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності як окремому спеціальному податковому режиму;

– розуміння ролі спеціальних податкових режимів, які не обов'язково повинні мати пільговий характер, і, залежно від пріоритетів державної податкової політики (стримування небажаної економічної активності чи підтримки певного виду діяльності), можуть мати своїм наслідком як зменшення, так і збільшення податкового навантаження для окремих категорій платників податків;

– дослідження елементів правового механізму єдиного податку, зокрема його об'єкта, бази оподаткування та податкових ставок.

5. Теоретичне та практичне значення роботи. Теоретичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у поглибленні та системному розвитку наукових уявлень про правове регулювання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності як самостійного спеціального податкового режиму в національній податковій системі України, зокрема в уточненні та вдосконаленні категоріально-понятійного апарату податкового права, систематизації доктринальних підходів до розмежування понять альтернативних систем оподаткування та спеціальних податкових режимів, а також у розвитку наукових положень щодо правової природи спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, місця єдиного податку серед загальнодержавних та місцевих податків та його ролі у механізмі податкового регулювання. Сформульовані у роботі теоретичні висновки сприяють поглибленню розуміння функціонального призначення спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, особливостей її правового механізму, критеріїв класифікації платників єдиного податку та взаємозв'язку її елементів у структурі податкової системи, а також створюють цілісне теоретичне підґрунтя для подальших наукових досліджень у сфері спеціальних податкових режимів та вдосконалення доктрини податкового права України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки та й пропозиції, обґрунтовані в даному дисертаційному дослідженні, можуть використані бути, зокрема, у:

- у законодавчій діяльності – як теоретико-методологічне підґрунтя для підготовки проєктів законодавчих та інших нормативно-правових актів, спрямованих на вдосконалення правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних із застосуванням спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності;

- у науково-дослідній сфері – положення та висновки дисертаційного

дослідження можуть бути основою для подальшої розробки проблем правового регулювання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності;

- *в освітньому процесі* – для підготовки навчальних та навчально-методичних видань та проведення занять із навчальних дисциплін «Фінансове право», «Податкове право», «Податкове право ЄС», «Адміністративне право», «Правові засади реформування фінансової системи України» а також при підготовці студентами, аспірантами наукових робіт;

- *у практичній діяльності* – для підготовки правових висновків, індивідуальних податкових консультацій та процесуальних документів з питань практичного застосування норм податкового законодавства, що регулюють правовий механізм спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності.

6. Повнота викладення матеріалів дисертації у наукових працях, опублікованих автором. Основні положення та результати дисертації були відображені у 5 публікаціях. Серед них: 3 наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Ігнатенко С.С. Особливості спрощеної системи оподаткування в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1. С. 334-339. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.01.54>

2. Ігнатенко С.С. Єдиний податок в Україні: реформувати не можна скасувати. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Право»*. 2024. № 83. Ч. 2. С. 218-223. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.2.31>

3. Ігнатенко С.С. Єдиний податок для суб'єктів спрощеної системи оподаткування не є «єдиним». *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 6. Ч 2. С. 289-294. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.2.46>

та 2 наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Ігнатенко С.С. Окремі аспекти судового оскарження рішень про анулювання реєстрації платника єдиного податку. *Правова система, держава та суспільство в умовах сучасного законодавства: матеріали науково-практичної конференції* (м. Рівне, 5-6 грудня 2025 р.). Одеса: Видавництво «Молодий вчений», 2025. С. 130-134.

5. Ігнатенко С.С. Здійснення платником єдиного податку незареєстрованого виду господарської діяльності. *Розвиток правової системи України в контексті євроінтеграційних прагнень: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої тижню права*. (Луцьк, 10 грудня 2025 р.) / Луцький національний технічний університет; [редкол.: Л.Л. Ковальчук та ін.]. Луцьк, 2026. С. 160-165.

7. **Відповідність чинним вимогам.** Дисертаційне дослідження на тему «Правове регулювання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності в Україні» є завершеною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, спрямовані на розв'язання конкретного наукового завдання, що має істотне значення для розвитку науки податкового права. Науковий рівень дисертації відповідає вимогам, які визначені у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40.

8. **Оцінка мови та стилю дисертації.** Дисертація написана українською мовою відповідно до норм правопису, а характер викладу матеріалу відповідає науковому стилю.

9. **Результати дисертації обговорено на засіданні кафедри господарського права від 22 січня 2026 року (Протокол № 7).** За результатами засідання кафедри ухвалено рішення про надання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Ігнатенка Сергія Сергійовича на тему «Правове регулювання спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності в Україні».

Головуючий на засіданні,
доцент кафедри господарського права
ДВНЗ «УжНУ»

Степан КАЛИНЮК

Підпис Степана КАЛИНЮКА засвідчую
Вчений секретар ДВНЗ «УжНУ»

Олена МЕЛЬНИК